

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

 Олена ГАВРИШ

« 30 » 08 2024 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ

Освітньо-професійна програма	Шифр	Спеціальність
Монтаж, обслуговування устаткування і систем газопостачання	192	Будівництво та цивільна інженерія

Освітньо-професійний ступінь — фаховий молодший бакалавр

Обсяг дисципліни в ЄКТС - 2

Розробник — КІМЛІК Надія викладач

Програму розглянуто і схвалено цикловою комісією загальноосвітніх дисциплін.

Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Голова циклової комісії Наталія ЧИКАЛОВА

Опис навчальної дисципліни

№ з/п	Назва	
1	Освітньо-професійна програма	Монтаж, обслуговування устаткування і систем газопостачання
2	Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
3	Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
4	Шифр і назва спеціальності	192 Будівництво та цивільна інженерія
5	Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
6	Семестри	II (БСО), I (ПЗСО)
7	Загальна кількість годин	60 годин
8	Аудиторні заняття	34 години
9	Самостійна робота студентів	26 годин
10	Форма семестрового контролю	диференційований залік
11	Мова викладання	українська мова

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Метою дисципліни «Основи філософських знань» виступає формування філософської культури мислення та пізнання навколишнього світу, вміння логічно викладати власну думку, полемізувати, критично аналізувати явища духовно-суспільного життя.
Завдання вивчення дисципліни	<p>Завдання дисципліни полягають в тому щоб</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомити студентів з напрацюваннями світової філософської думки; - дає виклад основних філософських концепцій, проблем в їх поліфонічному та плюралістичному розумінні; - розвивати у студентів вміння самостійного аналітичного підходу до суспільних феноменів, прагнення до духовного самовдосконалення і самореалізації; - озброїти студентів принципами та уявленнями сучасного дискурсу, методології наукового пізнання.

КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватись державною мовою, як усно, так і письмово.</p>
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	<p>РН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>РН 2. Оцінювати сучасний стан культурного розвитку держави, розвивати та вдосконалювати інтелектуальний, загальнокультурний, фізичний і духовний рівень. Бути активним суб'єктом професійної та економічної діяльності держави.</p>

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Для вивчення дисципліни студенти потребують базових знань з історії України, української мови.

ПОСТРЕКВІЗИТИ

Вивчення дисципліни є необхідним для подальшого засвоєння знань з основ правознавства, соціології.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Оцінювання знань здобувачів освіти з дисципліни «Основи філософських знань» здійснюється за національною чотирибальною шкалою.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» («5»)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється у повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
«Добре» («4»)	Оцінюється завдання, що містить відповідні, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточні, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.

«Задовільно» («3»)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти, події, робити висновки, але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача. Дає не повні відповіді на заняттях.
«Незадовільно» («2»)	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповідні на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітленні неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущенні суттєві помилки.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістовних модулів, тем	Всього годин	аудиторні		Самостійна робота
			лекції	семінарські	
1	2	3	4	6	7
	Модуль №1				
	Розділ 1. Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії				
1.	Вступ. Філософія як специфічний тип знань	2	2		
2.	Історія філософії стародавнього світу.	4	2		2
3.	Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження	6		2	4
4.	Філософія нового часу	6	4	2	
5.	Філософія у XIX-XX ст.	4		2	2
6.	Філософська думка в Україні.	6	4		2
	Модуль №2				
	Розділ 2. Онтологія і гносеологія				
7.	Проблема буття у філософії.	4	2		2
8.	Духовний вимір людського буття	4		2	2
9.	Основи філософського вчення про розвиток.	4	2		2
10.	Основний зміст пізнавальної діяльності	6	2	2	2
	Розділ 3. Соціальна філософія				
11.	Філософський аналіз суспільства	4	2		2
12.	Філософська концепція людини	4			4
13.	Цінності в житті людини і суспільства	6	2	2	2
	Разом	60	22	12	26

ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ заняття	Назва розділу модуля, теми програми. Тема уроку та її короткий зміст	Кількість годин			Форми методи викладання	Навчально-методична література та унаочнення	Самостійна робота студентів	Форми поточного контролю
		всього	з них					
			аудитор.	самост.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МОДУЛЬ №1								
Розділ I								
Гуманістичний зміст історії виникнення розвитку філософії								
1	Тема 1: Вступ. Філософія як специфічний тип знання. Джерела філософії. 1. Поняття «філософія». Місце філософії в самопізнанні людини. 2. Світогляд як духовно-практичне засвоєння світу. 3. Предмет і функції філософії.	2	2		урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[1] ст.6-16 [3] ст.6-28		Усне фронтальне опитування
2.	Тема 2: Філософія стародавнього світу. 1. Історія філософії як сходження до вершин людського пізнання. 2. Людина – змістовне ядро всіх проблем стародавньої філософії. 3. Давня індійська філософія. 4. Проблеми філософії Стародавнього Китаю.	2	2		урок засвоєння нових знань, пояснення, формування висновків	[1] ст.17-43 [3] ст.32-36		Усне індивідуальне опитування
3.	Семінарське заняття № 1 Тема №3. Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження. 1. Загальна характеристика доби середньовіччя. 2. Роль християнства у формуванні середньовічної філософії. 3. Основні проблеми та досягнення філософії доби середньовіччя в Європі та Візантії. 4. Гуманістичний характер філософії Відродження. 5. Проблема людської особистості у гуманістичній філософській традиції епохи Відродження.	4	2	2	комбінований урок з елементами семінарського заняття	[1] ст.91-108 [3] ст.52-61	Історичні типи філософії. Філософія середньовіччя і Відродження.	Оцінка знаками версій щодо розв'язання проблемних запитань

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.	Тема № 4. Філософія нового часу. 1. Пафос розуму й науки. Якісно нова спрямованість філософії в епоху ранніх буржуазних революцій в Європі. 2. Пошуки продуктивного методу пізнання: сенсуалізм, раціоналізм. 3. Новий філософський ідеал у філософії просвітництва. 4. Проблема свободи людини і шляхів її соціального звільнення у філософії французького матеріалізму XVIII ст. 5.	2	2		урок засвоєння нових знань	[1] ст.139-153 [2] Р.1 [4] ст.33-37	Проблеми філософії нового часу: методологія, онтологія, план-тези	Оцінка виступів з тезами-повідомленнями, письмові завдання
5.	Семінарське заняття №2 Тема № 4. Філософія нового часу. 1. Класична німецька філософія. 2. Філософія Канта. 3. Самодіяльність людського Духу – наскрізна тема німецького ідеалізму (Фіхте). 4. Діалектика розвитку світу як основне досягнення гегелівської філософії.	2	2		комбінований урок з елементами семінарського заняття, реферати, рецензії	[1] Тема № 8 [2] ст.91-108		Оцінка версій щодо розв'язання проблемних запитань
6.	Семінарське заняття №3 Тема № 5. Філософія у XIX-XX ст. 1. Своєрідність російської філософії. 2. Програми радикального оновлення філософії – філософія Маркса і Енгельса, позитивізм, філософія життя. 3. Некласична філософія: основні напрямки та їх особливості. Проблема знання та нове у філософії.	3	2	1	комбінований урок з елементами семінарського заняття, виступи доповнення діалог, альтернативне мислення	[1] ст.158-167 ст.167-184		Ущільнене опитування
7.	Тема № 6. Філософська думка в Україні. 1. Джерела української філософської культури. філософія Київської Русі. 2. Божественна мудрість. Українська філософія XIV-XVI ст. 3. Г.Сковорода – родоначальник української філософії. 4. Філософія Т.Г.Шевченка.	2	2		урок засвоєння нових знань, пояснення, формування висновків	[1] ст.191-215 [3] ст.180-189	Розвиток філософської думки в Україні від Г.Сковороди до нашого часу.	Усне індивідуальне опитування

1	2	3	4	5	6	7	8	9
8.	Семінарське заняття №4 Тема № 6. Філософська думка в Україні. 1. Акадeмічна філософія ХІХ століття: особливості, напрямки і основні філософські ідеї. 2. Культурне відродження 20-х та філософське відродження 60-х років ХХ століття. 3. Сучасна філософська думка в Україні. 4. Філософська думка української діаспори.	2	2		комбінований урок з елементами семінарського заняття	[5] ст.77-109 [6] ст.94-136	Українська філософія [2] Р.3 §3 конспект	Захист рефератів, оцінка діалогів; елементи дискутування, рецензування відповідей.
Залік по модулю №1. Усний за рейтингом.								
МОДУЛЬ № 2								
Розділ ІІ								
Онтологія і гносеологія								
9.	Тема № 7. Проблема буття у філософії. 1. Поняття «онтологія», «буття». 2. Основні виміри буття (буття речей, природи, людини, духовного і соціального). 3. Практичні витоки людського поділу реальності на об'єктивну та суб'єктивну. 4. Людська діяльність як особливий спосіб саморуку об'єктивної і суб'єктивної реальності.	4	2	2	урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[5] ст.195-201 [3] ст.71-79	Світ як всеохоплююча реальність. Єдність природного і соціального в людині [2] Р.8, §§2-4 конспект-тези	Усне фронтальне опитування
10.	Тема № 8. Духовний вимір людського буття. 1. Свідомість людини. 2. Свідомість і мова. Функції свідомості. 3. Свідомість і самосвідомість, свідоме, підсвідоме, несвідоме. 4. Суспільна свідомість. 5. Проблема вибору свободи і відповідальності.	3	2	1	урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[5] ст.283-310 [3] ст.211-228		Усне індивідуальне опитування
11.	Тема № 9. Основи філософського вчення про розвиток. 1. Діалектика як вчення про університетські зв'язки. 2. Принципи діалектики. Категорії діалектики. 3. Закони діалектики. 4. Антиподи діалектики: софістика, метафізика.	4	2	2	урок засвоєння нових знань	[3] ст.234-264	Принципи діалектики, конспект-тези	Оцінка виступів студентів, доповнень, керівництво самостійною роботою
12.	Тема № 10. Основний зміст пізнавальної діяльності. 1. Загальне поняття і види пізнання. 2. Рівні і форми пізнання. 3. Принципи пізнання. 4. Пізнання та творчість.	2	2		урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[5] ст.312-325 [3] ст.277-292	Філософська концепція творчості	Усне фронтальне опитування

1	2	3	4	5	6	7	8	9
13.	<p align="center">Семінарське заняття №5</p> <p>Тема № 10. Основний зміст пізнавальної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> Проблема істини в пізнанні. Істина та якісні характеристики знання. Практика як спосіб ставлення і відношення людини до світу і до самої себе. Методологія як усвідомлений спосіб пізнавальної діяльності. 	2	2		комбінований урок з елементами семінарського заняття	[3] ст.302-311 [4] ст.98-104	Альтернативні концепції діалектики	Оцінка діалогів, захист рефератів, елементи дискутування, рецензії відповідей
	Розділ III							
	Соціальна філософія							
14.	<p>Тема № 11. Філософський аналіз суспільства.</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття суспільства у філософії. Основні сфери життя суспільства: <ol style="list-style-type: none"> економічна сфера; політична сфера; духовна сфера. Громадянське суспільство: поява, основи. Ознаки. Сучасні концепції суспільного розвитку, його критерії. Історичний результат як підсумок зіткнення різних сил і тенденцій у суспільному розвитку. 	3	2	1	Урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[3] ст.355-365 [6] ст.170-183		Усне індивідуальне опитування
15.	<p align="center">Семінарське заняття №6</p> <p>Тема № 12. Філософська концепція людини.</p> <ol style="list-style-type: none"> Філософська концепція людини. Сутність людини. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Типологія особи. Роль особистості в історії. Сенс життя людини. Аморальність використання людини як засобу. 	2	2		комбінований урок з елементами семінарського заняття	[3] ст.460-480 [5] ст.412-421		Усне фронтальне опитування
16.	<p>Тема № 13. Цінності в житті людини і суспільства</p> <ol style="list-style-type: none"> Цінності як визначальні характеристики людського буття. Цінність як регулятор поведінки людини. Базові цінності людського буття. Глобальні проблеми людства і людина. 	4	2	2	Урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[3] ст.554-564 [4] ст.133-136	Людина в системі цінностей. Проблема соціальної рівності. Реферати	Оцінка знаками версій студентів

1	2	3	4	5	6	7	8	9
17	Тема № 14 Цінності в житті людини і суспільства 1. Людина як чинник розвитку біосфери. 2. Планета Земля – носій усіх необхідних умов для виникнення життя. 3. Головні складові суспільства. Глобальні проблеми людства.	2	2		Урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[2] ст.132-136		Усне фронтальне опитування

Залік по модулю №2.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

- [1] Огнев'юк В.О. Філософія. Історія філософії. – К.: 2010.
- [2] Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I–IV рівнів акредитації. К.: Каравела; Львів: Новий світ – 2000, 2001.
- [3] Надальний І.Ф. Філософія, навчальний посібник. – К. 1999.

ДОПОМІЖНА

- [4] Єрохіна Н.М. Основи філософських знань, навчально-методичний посібник, НМЦ, 2006
- [5] Заїченко Г.А. Філософія. Підручник. – К.: Вища школа, 1995
- [6] Струк Р.М. Філософія: Курс лекцій. НМЦ, 1995

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1. <http://www.filosof.com.ua> Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України .
- 2. <http://elibrary.nubip.edu.ua/2579/1/Філософія.pdf> Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. –К.: Академвидав, 2005. –592 с.
- 3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 4. <http://tureligious.com.ua> Перший науковий філософсько -релігієзнавчий портал де ви знайдете все про філософію та релігієзнавство, історію філософії
- 5. <http://www.philosophy.ua> Філософія в Україні.
- 6. <http://platonanet.org.ua> Філософія без кордонів.
- 7. <http://filosof.historic.ru> Цифрова бібліотека з філософії.
- 8. <http://philsci.univ.kiev.ua> Сайт кафедри філософії та методології науки.
- 9. <http://plato.stanford.edu> Філософська енциклопедія Стенфордського університету. (Англійською мовою).
- 10. <http://www.synergetics.org.ua> Українське синергетичне товариство.
- 11. www.philosophy.ua Український філософський фонд.